



ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 9 stycznia 2020 r.

Pozycja 33

POSTANOWIENIE

z dnia 15 października 2019 r.

Sygn. akt Ts 178/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Justyn Piskorski – przewodniczący i sprawozdawca
Piotr Pszczółkowski
Małgorzata Pyziak-Szafnicka,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 maja 2017 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej B. i J.S.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 29 sierpnia 2016 r. (data nadania) B. i J.S. (dalej: skarżący) wystąpili o zbadanie zgodności art. 709¹⁵ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (ówcześnie: Dz. U. z 2010 r. Nr 155 poz. 1037; obecnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 1025, ze zm.; dalej: k.c.) z art. 64 w zw. z: art. 2, art. 20, art. 21, art. 22, art. 31 ust. 3 oraz art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Postanowieniem z dnia 11 maja 2017 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 16 maja 2017 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej. Powodem takiego rozstrzygnięcia było stwierdzenie, że kwestionowany przepis nie był podstawą ostatecznego orzeczenia wydanego w sprawie skarżących. Niezależnie od powyższego, jak podkreślono w zaskarżonym postanowieniu, skarżący nie wykazali w skardze naruszenia prawa własności oraz nie wywiedli innego prawa majątkowego, które podlegałoby ochronie w świetle art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji. W konsekwencji Trybunał uznał, że odwołanie się przez skarżących do art. 21 Konstytucji również jest bezpodstawne. Natomiast przywołane w skardze art. 20 i art. 22 Konstytucji są nieadekwatnymi wzorcami kontroli, ponieważ skarga nie zawiera argumentów przemawiających za tym, że art. 709¹⁵ k.c. ogranicza wolność działalności gospodarczej. Trybunał ocenił, że zarzucane naruszenie zasad równości, niedyskryminacji, czy proporcjonalności mogłoby być rozpatrywane tylko w kontekście naruszenia konstytucyjnego prawa podmiotowego, którego jednak skarżący nie wskazali.

Na postanowienie z dnia 11 maja 2017 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej skarżący złożyli – w ustawowym terminie – zażalenie, w którym zaskarżyli to rozstrzygnięcie w całości oraz wniesli o jego uchylenie i nadanie skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Skarżący wskazali, że w oparciu o art. 709¹⁵ k.c. zostało wydane ostateczne orzeczenie w ich sprawie. Ponadto, jak podkreślili w zażaleniu, skarga konstytucyjna określa konstytucyjne prawo naruszone przez kwestionowany przepis, a niezgodność z art. 64 Konstytucji została w ich ocenie wykazana.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074) do postępowań przed Trybunałem wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK) stosuje się przepisy tej ustawy. Skoro postępowanie zainicjowane rozpatrywaną skargą nie zostało zakończone przed 3 stycznia 2017 r., tj. dniem wejścia w życie u.o.t.p. TK, to zarówno wstępne, jak i merytoryczne rozpoznanie tej skargi określają przepisy u.o.t.p. TK.

W myśl art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w zw. z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p. TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

Trybunał Konstytucyjny uznał, że zaskarżone postanowienie z dnia 11 maja 2017 r., mimo częściowo błędnego uzasadnienia, odpowiada prawu.

Mają rację skarżący, że kwestionowany art. 709¹⁵ k.c. stanowił jedną z podstaw wyroku Sądu Apelacyjnego w W. z 22 grudnia 2015 r. (sygn. akt [...]), gdyż zarzut jego naruszenia postawili w apelacji, którą rozpoznawał sąd II instancji.

Jednak ustalenie, że w oparciu o zaskarżony przepis wydane zostało ostateczne orzeczenie, nie przesądza jeszcze o spełnieniu pozostałych przesłanek uzasadniających nadanie dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

Kwestionowany art. 709¹⁵ k.c. stanowi, że w razie wypowiedzenia przez finansującego umowy leasingu na skutek okoliczności, za które korzystający ponosi odpowiedzialność, finansujący może żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat, pomniejszonych o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i rozwiązania umowy leasingu.

Jak wskazano w zażaleniu, „źródłem zarzucanego naruszenia praw konstytucyjnych skarżących była praktyka zastosowania (...) [art. 709¹⁵ k.c.] w sprawie skarżących”.

Trybunał Konstytucyjny podkreśla, że stosowanie prawa w postępowaniu z udziałem skarżących, choćby nawet błędne, nie podlega badaniu w procedurze inicjowanej skargą konstytucyjną. Trybunał nie jest bowiem „III instancją”, a skarga – kolejnym środkiem zaskarżenia w toku instancji.

Słusznie dostrzegł Trybunał w zakwestionowanym postanowieniu, że zarzuty przedstawione w skardze cechuje oczywista bezzasadność. Skarżący nie uprawdopodobnili bowiem naruszenia prawa własności, a ich zarzuty mają charakter potencjalny: „kwestionowany przepis pozbawia (...) podmioty będące leasingobiorcami, tym samym skarżących, prawa do zgodnego z prawem rozliczenia umowy leasingowej, co może również doprowadzić do istot-

nego uszczuplenia majątku leasingobiorcy” (s. 16 skargi). Co istotne, z istoty umowy leasingu wynika, że jej zawarcie nie powoduje przeniesienia prawa własności rzeczy oddanej do korzystania (art. 709¹ k.c.), a strony mogą ustalić przejście własności rzeczy na korzystającego po upływie oznaczonego w umowie czasu trwania leasingu (art. 709¹⁶ k.c.).

Słusznie zatem wskazano w zaskarżonym postanowieniu Trybunału, że skarżący nie wywiedli prawa majątkowego, które podlegałoby ochronie w świetle art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji, w konsekwencji również twierdzenie o naruszeniu art. 21 Konstytucji nie zostało przez skarżących uprawdopodobnione.

Skarga nie zawiera również argumentów przemawiających za tym, że art. 709¹⁵ k.c. – odnosząc się do sfery ograniczenia wolności działalności gospodarczej – może stanowić przedmiot kontroli zgodności z art. 20 i art. 22 Konstytucji.

Trybunał podziela pogląd wyrażony w zakwestionowanym postanowieniu, zgodnie z którym w analizowanej sprawie naruszenie zasad równości, niedyskryminacji oraz proporcjonalności mogłoby być rozpatrywane tylko w kontekście naruszenia konstytucyjnego prawa podmiotowego, którego jednak skarżący – co zostało już wyżej podniesione – nie wskazali.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że wniesione zażalenie nie podważa podstaw odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, dlatego zgodnie z art. 65 ust. 8 u.o.t.p. TK postanawia jak w sentencji.